

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 89,
1939. Április 20., csütörtök.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradl Közöny. Inreg. In Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1—1938. Trb. Arad.

KISÉRTETEK

sétálnak északánként az Algecirasi öböl keleti partján, ahonnan messzi ellátni a Földközi tengeren egészen a Tarrifa-fölkig. Cadiz lakói fázósan huzódnak be lapostetejü, színes házaikba és talán az őrtálló angol katonaság is mozdulatlanabul áll a bevehetetlennek hirdetett erődítések őrhelyein, ha megindul a nyugati szél az Atlanti Óceán felől, hogy távoli földek izeneteit hozza a Földközi-tenger medencéjébe, honnan egykor elindult diadalmas utjára az emberi kultúra és a civilizáció. Akkoriban még nem voltak szigetek e zárt terület horizontján: a gibraltári öbölben még nem indultak el az özönvíz roppant hullámtömegei és a legendás Atlantisz lakói gögös egyedüliségben és titokzatosan élhették azt az életet, amelynek emlékeit egyedül őrzik Kréta és Málta szigetének archológiai emlékei és egy-két eposz-szá nemesedett görög legenda, melyeknek gyökérszállai ezredévekkel mélyebben nyulnak be az ember történelmébe, mint maga a biblikus özönvíz történelmelőtti emlékei. A gibraltári osucs és az alatta zajló tengerszoros fölött nemi hiába képzeltek a régiak a Globust tartó Atlasz mitológikus alakját: valóban itt forgott sarkán a földi történelem minden világeseménye: ez volt Achilles-sarka minden olyan világhatalomnak, amely kiűnt szárazföldi bölcsőjének keretei közül, hogy gályarabok evezőinek veritékével, vitorlás briggek kedvező széljárása útján, majd a gőz erejével induljon új kontinensek, új világrészek hódítására a tengereken. A régi kísértetek, amelyek ma is ott tolonganak a gibraltári erődítmények szilurkorbeli mészsziklája fölött, föníciaiak, normanok, mórok, spanyolok hadijelmezeit viselik és a régi angol tengerész-katonaság piros hajtókás, fehéradrágos egyenruhái közül fura ellenértéként ködlenek ki az egykori karthagói hajósok görögös, rövid haditunikái, fölöttük a vastag bivalybőr-takarókkal. Mind ott hullottak el a tovaforgó századok során a gibraltári hegyfok alatt, amely akkor is zár volt és egyben kulcs a csodás Egyiptom, a titokteljes Abesszinia, a mesés indiák és a legendás távolkeleti birodalmak felé.

Ma is lázas a nappali élet Gibraltárban. A kísértetek csak az éjtéli órákat kedvelik: nappal angol csatahajók fűtött acéltetei remegnek állandóan indulásra készen, mint őrtálló összekötők a Máltánál, Ciprusnál állomásozó angol flottaegységek és a birodalom szíve, Anglia között és senki sem gondol az éjszaka árnyaira. A Pireneusi csuccsal szemben, Afrika északnyugati csúcának öblében pedig egy új, modern Gibraltár figyel az átellenes partot: a spanyol nemzeti új nagyhatalom tengeri őrhelye, a németek által kiépített Ceuta. Spanyolmarokkóba új csapatokat bntenek a Valenciai öbölből érkező nemzeti hadihajók és bár a párisi spanyol nagykövet kijelentette Bonnet francia külügyminiszternek, hogy Franco Spanyolországa nem is gondol az Atlanti Óceán felé eső nyugatafrikai Tanger megszállására, ennek a negatív megnyugtásnak Ceuta erős létezése óta éppen ellenkező hatása van Londonban és Párisban. Gibraltár a tenger felől, mint azt az örökösödési háborúk óta őtízben megújított spanyol kísérletekből tudjuk, valóban bevehetetlen. De vajon az maradt-e a szárazföld felől is egy olyan új hadviselő technika korában, amidőn egész ezredéket lehet repülőgépeken szállítani, mint láttuk Albánia esetében, az ostromlott területekre? Franco kezét nem kötik semmiféle nemzetközi egyezmények sem Angliával, sem Franciaországgal szemben: mi történne, ha a spanyol történelem egy hatodik kísérlete is rászánná magát? Hová tűnne a tuniszi, a máltai, a szuezi, az otranói kérdések jelentősége, ha az európai történelmi színpad ez archimedesi pontján Franco megkísérelné kimozdítani jelenlegi helyzetéből az egész Földközi-tengeri „egyen-súly-helyzetet” és ezzel a fantasztikus mesteriő-gással nyitna új „életteret” a századokon át

Enyhült a feszültség a francia-spanyol és az olasz-francia helyzetben

Titkos egyezményről ír a francia sajtó Spanyolország és a tengelyhatalmak között — Gibraltárt követelik Dél-Spanyolországban

Páris. Bonnet külügyminiszter a kamara külügyi bizottságának ülésén beszédet mondott az általános európai helyzetről. Beszédében foglalkozott a francia-spanyol viszonyról is és annak az óhajának adott kifejezést, hogy

a két ország közötti függő kérdéseket minél gyorsabban el kell intézni.

A külügyminiszter közölte, hogy szombaton megbeszélést folytatott a párisi spanyol nagykövettel, valamint sürgős intézkedést tett Tíllon volt képviselő és az alicantei francia konzul mielőbbi szabadlábra helyezésének érdekében.

A francia sajtó

a francia-olasz megbékülés újabb lehetőségéről ír.

A Le Jour szerint Róma felől a békülékenységre óhaja száll, miután sem Daladier, sem Mussolini, beszédeikben nem zárták ki a meg egyezés lehetőségét, kilátás van az enyhülésre. A Liberte szerint szemlátomást javul a viszony Anglia és Olaszország között és ennek a viszonyoknak javulása maga után vonja a francia-olasz megbékélést is. A javulás többek között megállapítható abból a feliratról is — írják a lapok — melyet a fasiszta nagytanács küldött a trónbeszédre válaszként az uralkodónak és amelyben említést tettek arról, hogy

Olaszország bizonyos engedmények esetén hajlandóak mutatkoznak a tárgyalásokra.

A fasiszta kamara felirata ugyanis mindenekelőtt kiemeli a Róma-berlini tengely szilárdságát és fontos kijelentéseket tartalmaz az olasz-francia viszony tekintetében. Olaszország és Franciaország viszonyát sem „béke”, sem „viszály” szóval nem lehet kellően megjelölni. E kapcsolatok mai állását a meg nem értésnek egész sorozata idézte elő. Olaszország világosan és több ízben ismertette követeléseit Franciaországgal szemben. A világnak el kell ismernie, hogy Mussolini miniszterelnök munkáját a határozottság és a mérséklet jellemzi és mindenki meggyőződhetett, hogy Mussolini nélkül, hogy lemondana Olaszország jogairól, ezeknek a béke keretében való megvalósítását óhajtja. — mondja többek között az olasz kamara felirata.

Máltában csend van

Az angol tengerészetiügyi minisztérium hivatalosan cáfolja azt a hírt, amely szerint a Málta szigetén tartózkodó angol alattvalók parancsot kaptak volna, hogy nő és gyermek hozzátartozóikat azonnal szállítsák Angliába. A tengerészetiügyi minisztérium szerint a hírből mindössze annyi az igaz, hogy a Málta szigetén szolgálatot teljesítő angol katonák és tisztek azt a tanácsot kapták, hogy a háborús helyzetre való tekintettel jól tennék, ha feleségeiket és gyermekeiket Angliába küldenék.

Mi készül Tanger körül?

A Gibraltár előtt állomásozó francia hajóhad hétfőn hivatalos látogatást tett Gibraltár kormányzójánál.

Londonban nagy figyelemmel kísérik a Tanger körül folyó spanyol készülődéseket is. Angol lapjelentések szerint, Spanyol-Marokkóban nagy csapat-összevonások folynak és az anyaországból állandóan érkeznek a csapatok.

Miután a német hajóhad is Tanger felé indul, Londonban félnek, hogy a tengelyállamok legközelebbi célja Tanger. Cadixban, Alicanteban és Almeriában 225 ezer olasz katona állomásozik.

Az „Infed Press” megjegyzi, hogy Dél-Spanyolországban angolellenes izgatás folyik és a spanyolok Gibraltár visszaadását követelik.

Titkos katonai egyezményt kötöttek Burgosban?

Az Oeuvre ismételtén azt állítja, hogy április 7-én délután 4 órakor Burgosban titkos katonai egyezményt írtak alá Németország, Olaszország, Japán és Spanyolország között. E szerződésben Berlin, Róma és Tokió biztosították Spanyolország területi integritását minden támadás ellen. Teljesen Francotól tették

függővé, hogy mikor érzi magát veszélyben és mikor akarja szövetségesei segítségét igénybe venni. Ezzel szemben a tengelyállamoknak jogukban áll a spanyol hadsereget átszervezni és kiképezni.

Újabb római értesülés szerint Mussolini üzenete Hitlerhez Roosevelt kérdéseire, nagy

szunnyadt és fanatizált spanyol világhatalmi törekvések számára?..

Jól tudjuk, minő horderejük van ma azoknak a tárgyalásoknak, amelyek ezidőszert Berlinben, Londonban, Rómában, Párisban és Varsóban folynak. A világpolitikai helyzet hadijelentéseit napról-napra százával ontják a sajtóirodák. A Gibraltár sziklája annál némábbak és mozdulatlanabbak: sok minden történt már körülöttük s

most a sokat-tapasztalt vének bölcsességének hallgatagsága fekszik rajtuk a nappalok izzó nap-sütésében és a hűvös éjszakák csillagtalan, árnyakkal-teji mélységeiben. Maga a Történelem hallgat itt, a feszengő hadijelöltök és merev erődítmények hangva-nyüzgése fölött, idegenül és megközelíthetetlen fenségességgel: bármilyen történelmi is körülötte, tudja, hogy semmi sem örök kivülé és minden más mulandó hiábavalóság. (J.)

résében nem elutasító és olyan megállapítást tartalmaz, hogy egy értekezletnek összehívása, mely a leszerelés, megnevezés és gazdasági konszolidáció kérdéseit felölelné, kívánatos lenne.

Londoni felfogás szerint, Mussolini arra ösztönzi rávenni Hitler, adianak időt Angliának és Franciaországnak, hogy Roosevelt ajánlatának megfelelő lépéseket tegyenek Németország és Olaszország számára.

Londonban kiadták a háborús gazdasági életre vonatkozó rendelkezéseket

Nagy feltűnést keltett Angliában az angol kormány közleménye, amely a legkisebb részletekig szabályozza a háború esetén életbelépő gazdasági rendszert. A háború kitörésével az angol kormány kizárólagos vásárlója minden a belföldön termelt, vagy a külföldről behozott élelmiszernek és nyersanyagoknak, kivételt egyedül a másodrendű szükségleti cikkek képeznek. A háború kitörésével a szabadkereskedelem megszűnik és életbelép a kényszergazdálkodás. Az élelmiszereket csupán jegy ellenében adják ki. Életbeléptetik a makszimális hatósági árakat és minden élelmiszerspekulációt kizárják. A háború kitörése után azonnal racionalizálják a zsír, vaj, margarin és egyéb zsíradékok forgalmát míg a többi élelmiszer forgalmát szükség szerint veszik ki a magángazdálkodás kezéből. Tizenkilenc millió háztartásról szóló statisztikai adatok már rendelkezésre állanak és hatvanmillió élelmiszerjegy áll készen az azonnali szétosztásra. A szervezés annyira előrehaladt, hogy a gazdasági élet néhány napon belül megkezdődhet a kényszergazdálkodásra, amelynek keretén belül az angol kormány gondoskodik az egész szigetország lakosságának élelmiszerekkel való ellátásáról. Háború kitörése esetén a szabad piacok azonnal megszűnnek és a teherpályaudvarok közelében nagy élelmiszerelosztó telepek létesülnek. Gondoskodás történt a háború esetére átköltöztetett embermillióknak élelmiszerekkel való zavartalan ellátása tekintetében.

Diplomaták utazásai és tárgyalásai

Maisky szovjetorosz nagykövet tegnap elutazott Moszkvába. Londonban úgy tudják, hogy Maisky Moszkvába való megérkezése után Sir William Steed moszkvai angol nagykövetnek döntő jellegű tárgyalásai lesznek Litvinov külügyi népbiztossal.

Tegnap Chamberlain háromnegyedórás megbeszélést folytatott Hore-Belisha hadügyminiszterrel, majd Halifax lord viszont a Foreign Officeban fogadta a török és a kínai

nagykövetet. Feltűnést kelt, hogy a londoni bolgár követ Szófiába utazott a bolgár miniszterelnökkel való személyes tárgyalások céljából.

A Matin írja, hogy Páris és Moszkva között már sikerült megegyezést létesíteni, de a létrejött megegyezést csak akkor hozzák nyilvánosságra, ha Maiski visszaérkezett Londonba. A Jour szerint az angol-szovjet tárgyalások bizonyos nehézségekbe ütköznek.

A párisi sajtó némi nyugtalansággal állapítja meg, hogy a tengelyhatalmak el akarják gáncsolni a kelet-európai védőfal létrejöttét.

A Jour szerint Papennek ankarai német nagykövetté történt kinevezésével kapcsolatban megállapítható, hogy a német diplomácia Törökország irányában nagyszabású ellentámadásba ment át. Német részről kijelentik, hogy Papen, aki már annyi reménytelen ügyet tudott megmenteni, Törökországban is sikerrel fog működni és elgáncsolja majd a török-szovjet és a török-angol megegyezést.

Az Excelsior azt írja, hogy a tengely nyomása nemcsak a Balkán államokra, hanem Moszkvára is ki fog terjedni. A német-olasz diplomácia meg akarja gátolni, hogy a szovjet közvetett támogatásra vonatkozó ígéretet tegyen bizonyos államoknak. A lap szerint azonban Papen már későn érkezik meg a török fővárosba.

Angol diplomáciai körökben számolnak az a lehetőséggel, hogy a tengelyhatalmak a nyugati hatalmaknak a kollektív biztonság megszervezésére irányuló törekvéseire azzal válaszolnak, hogy bizonyos európai országok függenlenségéért ugyancsak szavatossági nyilatkozatot fognak tenni. Az angol közvéleményre mély benyomást tettek azok a megerősített jelentések, hogy Spanyolországból az olasz önkénteseket lassanként hazaszállítják és hogy 2000 olasz önkéntes már visszaérkezett Olaszországba. A Daily Telegraph úgy tudja, hogy a párisi spanyol nagykövet kijelentette Bonnet francia külügyminiszternek, hogy a május 15-én megtartandó madridi diadalmas bevonulás után minden külföldi csapat és minden külföldi katonai tanácsadó elhagyja Spanyolországot.

Törökország nem fél a támadástól

Berlin. Anglia törekvése, hogy Törökországot megverje az egyetemes biztonsági rendszernek, török körökben nem talál kedvező fogadtatásra. Törökország — mondják az illetékes körök — nem fél támadástól és nem akar olyan hatalmi alakulatnak tagja lenni, amely államközi viszályba sodorhatná.

Danzigból szabad német város lesz

Lengyel körök véleménye szerint Danzig legkésőbb április 28-ig esatlakozik a német birodalomhoz — Titkos német-lengyel tárgyalások folynak a kérdésben

Varsóból jelentik: Itteni hivatalos lengyel körök szerint Danzig legkésőbb április 28-ig, de lehetséges, hogy már április 20-án csatlakozik a német birodalomhoz. Beavatott körök szerint ezek a híresztelések még koraiak. Különben is Lengyelország el van szánva, hogy fegyveres erővel akadályozza meg a német csapatoknak egy esetleges betörését.

Más részről úgy tudják, hogy Lengyelország és Németország között titkos tárgyalások vannak folyamatban, amelyek a danzigi kérdést hivatottak rendezni. Ezek a tárgyalások valószínűleg azt a megoldást eredményezik, hogy Danzig szabad német várossá lesz és kiküszöbölik a Népszövetség felügyeletét. Jogiilag ugyanolyan helyzete lenne az új megoldási terv szerint Danzignak, mint az egykori Hansa városoknak volt. Németország, ha ez a megoldás valóra válna, eltekintene attól, hogy katonailag is megszállja Danzigot.

Varsóban nyugodt várakozással tekintenek

a tárgyalások elé, de egyelőre nem szerelik le a behívott korosztályokat.

Varsóból jelentik: BECK lengyel külügyminiszter tegnap fogadta az angol nagykövetet. Varsói jelentések szerint a lengyelek rendkívül tartózkodóan viselkednek az angol-orosz tárgyalásokkal szemben és kijelentik, hogy azok teljesen kívül esnek az angol-lengyel megállapodás keretein.

Németország 25 évre biztosítja Lengyelország területi sérthetlenségét

A római Gazetta del Popolo szerint a lengyeleknek rossz tanácsadók voltak, amikor rövid idővel ezelőtt elutasították a német követeléseket, de azóta álláspontjuk megváltozott. A lap szerint Németország a danzigi kérdés rendezése és a korridoron ávezető vasútvonal és autótúrák érdekében hajlandó Lengyelország határait új megnevezési szerződés keretein belül huszonöt évre garantálni.

Mintaházasság — közelről

Irtá: ANNE-MARIE DELORD-TESTA

A közvélemény szerint Charlotte Chalumeau tökéletes feleség volt s mindenki irigyelte Victor Chalumeaut, akinek az a szerencse jutott osztályrészül, hogy Charlotte-ot vehette feleségül. Charlotte konyhájáról legendákat meséltek, háztartása rendjét példaképpel emlegették hanyag feleségek előtt s bár negyvenéves volt, a férfiak szemrevalónak találták, de Charlotte a legfeddhetetlenebb életet élte.

Csak a szegény hallgatag Victor tudta, hogy Charlotte természete egyszerűen elviselhetetlen. Házasságuk elején még csak megpróbálta jószágos szavakkal megszélesíteni, de Charlotte tajtékos dühbe jött, ha csitítani akarták, azután Victor megpróbálta, hogy hangosabban kiabáljon, mint felesége, de ez a kísérlete is csődöt mondott, sajnos. Charlotte tovább, sokkal tovább bírta. Egy este például — ebben az időben már régen beletörődött, hogy Charlotte-ot lehetetlenség megváltoztatni — elkésve jött haza. Már előre elkedvetlenül tette a kulcsot a zárba. Az, előszobában már hallotta is Charlotte hangját:

— Ilyenkor kell hazajönni?

— Egy kollégám tartott vissza — felelt szeliden Victor.

— Bűzlesz az alkoholtól! — állapította meg Charlotte, aki kiperdült az előszobába és hirtelen megszorgolta férje lehelletét.

— Megittunk egy apéritívet. Ez csak nem baj?

— Mialatt nekem letörök a derekam, úgy dolgozom és itt rostokolok a tűzhej mellett és odaég a vacsora, azalatt te részegeskedel . . .

— Figyelmeztetek . . . — igyekezett közbevágni Victor.

— Tuodom, tuodom, — vetette közbe keserűen Charlotte — hogy te keresed a pénzt és én kussoljak, mi?

— Nem, csak arra, hogy minden keresetemet hazahozom . . .

— Ó, talán kevesesej a kétszáz frank zsebpénzt. Ha meggondolom, hogy Béradouhoz mehettém volna férjhez, a milliomos gyároshoz!

— Ezt már milliószor monadt . . .

Mikor asztalhoz ültek, Charlotte sipítani kezdett, hogy Victor összepizskolta a frissen fényesített parkettet. Vacsora után Victor kinyitotta a rádiót, mire Charlotte herohant és elzárta, Victor lefeküdt, de pár perc múlva megérkezett Charlotte s a közös ágyban a falhoz szorította, miután keserűen és fogcsikorgatva szemére hányta, hogy még az ágyban se hagy neki elég helyet.

Ez így ment mindennap és Victor tudta, hogy így fog menni egy életen keresztül. De a sors megsajnálta és Victor ötvenéves korában egy kalandba keveredett. Élete első és utolsó kalandjába, Minden reggel ugyanabban az időpontban földalattin ment hivatalba. Néhány nap óta egy csinos, szőke lánnyal találkozott. A lány is megismerte már és rámosolygott. Nem kacéran, csak éppen bizalmasan és kedvesen, mert az ötvenéves Victor bizalomgerjesztő, rokonszenves jelenség volt kicsit fájdalmas és szelíd arcával. Victor szíve olyan ifjú volt, mint egy kadété és így viszonzta a mosolyt s egy nap, mikor egymás mellé kerültek a földalattiban, beszélgetni kezdtek egymással.

Denise volt a lány neve. Elmondta, hogy mindössze huszonhároméves, de az élet bizony kegyetlenül elbánt vele. Arvagerek, szülei meghaltak még mikor kislány volt, távoli rokonoknál nőtt föl. Kisgyerek korában hozzászokott a gondokhoz, a nélkülözéshez. Kislány kora óta dolgozott és maga kereste a kenyerét. Azután jött egy fiatalember, akibe beleszeretett. Rövid ideig tartott a szerelem, a fiatalember fáképnél hagyta és még elbucszni is elfelejtett tőle.

Mindent nagyon természetesen mondta el, nem titkolózva, szegyenkezés nélkül és anélkül, hogy hallgatója részvétét próbálta volna megnyerni szomorú történetével. Victor csodálkozva hallgatta, mert meglepte a lány egyszerű, becsületos nyíltsága, a szeméből sugárzó derű és szív. Elszokott már a női gyöngédségtől és szelidségtől s most meglepődött, hogy találkozik vele. Maga is beszélni kezdett és önmaga legnagyobb meglepetésére megoldódott a nyelve: elmondta saját házasságának történetét. Gyöngéd egyetértés született kettejük között. Denise megfellebbezett a körülményeiről és Victor szíve megdobbant, ha Denise édes hangját hallotta . . .

.. Mikor kitudódott, hogy Victor Chalumeau elhagyta feleségét, az ismerősök és a környéki szomszédok megbotránkozása nem ismert határt:

— Micsoda Tartuffe volt ez a Chalumeau. És mi még bízunk benne!

— Micsoda hitvány vén majom, megszökni egy fiatal libával, náhát!

— Otthagyni ezt a derék, kitiűd asszonyt, ezt a mintafeleséget, micsoda szegyenletes és barbár hitványság!

— Így jár az, aki egy életen át szolgál ki egy ilyen hülsen naplopót!

Kölcsönös megértés jellemzi Gafencu és Ribbentrop berlini tárgyalásait

A külügyminisztert szerdán fogadta kihalgatáson Hitler birodalmi vezér és Göring porosz kormányzó — Szombatra várják Londonba Gafencu érkezését

Berlinből jelentik: Amint az Aradi Közlöny legutóbbi számában már részletesen is jelentetjük, kedden délután egy óra után harminc perccel érkezett Berlinbe GAFENCU Grigore külügyminiszter, akinek társaságában Crutescu berlini román meghatalmazott miniszter, FABRICIUS bucuresti-i német követ, PUSCA kabinetigazgató és POP kabinetfőnök utaztak. A román vendégek természetesen Gafencu külügyminiszter is, a Nemzeti Ujjászűtés Frontjának kék egzenruháját viselték. Az állomást a vendégek tiszteletére román és német színekkel díszítették fel.

Gafencu külügyminisztert a pályaudvaron RIBBENTROP birodalmi külügyminiszter üdvözölte, majd bemutatták neki a német hírodalmi külügyi hivatal vezetőit. Az állomás előtt díszszázad állott, amelynek zenekara a román királyhimnust játszotta. Gafencu külügyminiszter pedig elépett a díszszázad sorai előtt.

Gafencu külügyminiszter az első megbeszélést Ribbentrop német birodalmi külügyminiszterrel délután öt órakor tartotta és ennek este nyolc órakor volt vége. Este kilenc órakor a német birodalmi külügyminiszter dinert adott vendége tiszteletére.

Hivatalos jelentés az első megbeszélésekről

A német távirati iroda a megbeszélésekről hivatalos jelentést adott ki. A hivatalos jelentés szerint a Ribbentrop német és Gafencu román külügyminiszterek közötti tárgyalás során érintették az összes kérdéseket, amelyek az európai helyzetet illetően Németországot és Romániát érdeklik. A tárgyalások az ösztönös barátság jegyében folytak és azok folyamán a két külügyminiszter nézeteinek egyöntetűsége bontakozott ki az összes kérdésekben. Tárgyalták a német-román gazdasági szerződés megkötése folytán előálló feladatokat, valamint a két országot érdeklő különálló problémákat is.

Szerdán Gafencu Grigore külügyminiszter megjelent a hősök emlékműve előtt, ahol koszorút helyezett el, majd délután 11 óra 45 perckor kihalgatáson jelent meg Hitler birodalmi vezér és kancellár előtt. A kihalgatáson jelen volt Ribbentrop külügyminiszter és Radu Crutescu berlini román meghatalmazott miniszter is. Délben Gafencu Grigore Ribbentrop lakására hajtatott, ahol résztvett a tiszteletére rendezett villásreggelin. A külügyminiszter délután félöt órakor kihalgatáson jelent meg Hess Rudolf, a birodalmi vezér és kancellár helyettese előtt, majd utána folytatta tárgyalásait a birodalmi külügyminiszterrel.

V. Ribbentrop és Gafencu pohárköszöntői

Este 20 óra 30 perckor Ribbentrop külügyminiszter diszvacsorát adott a német fővárosban időző Gafencu külügyminiszter tiszteletére, amelynek során a német külügyminiszter szólásra emelkedett és a következőket mondta:

— Miniszter ur! Nagy örömmel szolgál, hogy Excellenciádat üdvözölhetem, mint a román nemzet képviselőjét és mint Öfelsége II. Carol király megbízottját. Excellenciád jelenléte módot nyújt ahhoz, hogy kicseréljük nézeteinket és meg vagyok győződve, hogy ez az eszmecsere hozzá fog járulni ahhoz, hogy a két nép és a két ország között a barátságos kapcsolat kimélyüljön. Románia és Németország szoros gazdasági együttműködésére meg van minden lehetőség a jövőre nézve. Ez a legbiztosabb reményekkel kecsesget. Ebben az emelkedett szellemben emelem poharam Öfelsége II. Carol király, a román nép és Excellenciád egészségére.

Gafencu külügyminiszter a pohárköszöntőre így válaszolt:

— Miniszter ur! Nagy elismeréssel fogadtam azokat a szavakat amelyekkel hozzám szölt és köszönöm Excellenciádnak, hogy lehetővé tette a német birodalmi fővárosában való jelenléte-met. Küldetésem jelentőségének tudatában és teljes bizalommal tettem meg ezt az utat. Tisztában vagyok azzal a felelősséggel, ami rám hárult s minden erőmmel arra igyekszem, hogy egyezséget tudjak létrehozni a két nép között. A közöttünk fenálló gazdasági megállapodás és a kölcsönös bizalom a megértés új utjait biztosítják. A két ország érdekében óhajtom, hogy a most meginduló közös munka alapja az igazság és a megértés legyen. Mint a román állam külügyminisztere hangsúlyozom, a közöttünk létrejött megállapodás, visszaemlékezve Hitler kancellár ur és Öfelsége II. Carol király szavaira, a két nép baráti együttműködésének biztosítéka. Nagyrabecsüléssel látom, hogy a német birodalom a Führer vezetés mellett milyen hatalmas nemzeti és szociális fejlődésnek indult, ezért engedje meg Excellenciás uram, hogy a német nép további fejlődésére, a birodalmi kancellár és az Ön egészségére üritsem poharam.

A diszvacsorán résztvett Schering von Krossi pénzügyminiszter, Funk gazdasági miniszter, a Birodalmi Bank kormányzója, Keitel tábornok, a német véderő parancsnoka, Milch tábornok, a légügyi vezérkar főnöke, Weissacker külügyi államtitkár, Lippert berlini főpolgármester, von Alterberg külügyminiszteriumi irodavezető, Fabritius bucuresti-i német követ, Schullenburg berlini rendőrfőnök és Crutescu berlini román követ.

Gafencu szombaton érkezik az angol fővárosba

A londoni Reuter-ügynökség híradása szerint Gafencu külügyminiszter utazása során szombaton érkezik Londonba, ahol előreláthatólag keddig marad. A tárgyalások során a Romániát és Angliát

Királyi találkozó készül Turnu-Severinben?

Londonból jelenti a Reuter-ügynökség: Gafencu külügyminiszter környezetéből közölték, hogy a közel napokban II. Carol király, Pál Jugoszláv régensherceg és Boris bolgár király Turnu Severinben találkozni fognak a külpolitikai helyzet megbeszélése végett.

Titokzatos gyűjtogatásnak esett áldozatául a „Paris” francia óceánjáró

Egy másik hajó viszi Amerikába a vilákiállításra szánt nagyértékű francia gyűjteményeket

Páris. (Rador.) A Páris nevű óceánjáró, amelyen kedden éjjel tűz keletkezett, szerdán reggel elsüllyedt. A Havas ügynökség jelentése szerint a hajóra beraktározott valamennyi nagyértékű tárgyat sikerült megmenteni. A hajótulajdonos vállalat közölte, hogy mindazok az utasok, akik szerdán a Páris Newyorkba akartak utazni, csütörtökön a Champlain nevű hajóval indulhatnak el. A műértékeket is ugyan ezzel a hajóval szállítják a newyorki vilákiállításra.

A közbiztonsági hivatal két nappal ezelőtt jelentést tett az általános tengerhajózási társaságnak és a kereskedelmi hajózási miniszteriumnak, hogy merényletet készítenek elő a Le Havreban horgonyzó valamelyik nagy óceánjáró ellen. A társaság a jelentés kézhezvétele után nyomban betiltotta a Normandie és a Páris hajók megtekintését.

A helyszínen megjelent vizsgálóbizottság többek között kihallgatta a hajó pékműhelyének munkásait, kik elmondották, hogy miután a munkát délután 6 órakor abbahagyták, a sütőde ajtaját lezárták. A tűz okát illetően különben két feltevés lehetséges: rövidzárlat, vagy merénylet. Az első feltevés azért is valószínűnek látszik, mert a pékség villanyerőre van berendezve, viszont a második lehetőség sincs kizárva, illetve miután a munkások eltávoloztak, valaki álkules segítségével behatolt a helyiségbe, ahol tüzet idézett elő. Az égő hajóról még az éjszakai órákban sikerült kimenteni 75 millió értékű ékszert, valamint nagyobb mennyiségű aranyat. Ugyancsak biztonságba

helyezték azt a tíz amerikai repülőgépet is, amely a Páris hajó fedélzetén volt. Délután fél 12 órára a tüzet teljesen elfojtották. Érdekes megemlíteni, hogy közvetlenül a katasztrófa előtt akartak a hajóra szállítani két nagyértékű festményt, amelyet a Louvre muzeum kölcsönzött ki a vilákiállításra. Ezzel szemben semmitsem tudnak két nagyértékű vázáról, amelynek Bourdelle híres szobrász munkái.

URANIA Telefonelővét: 12-32

jeanette **MacDONALD**

Nelson **EDDY**

Ma premier

3 órákor első hely árákkal!

5, 7 15 és 3.30 kor mérsék. emelt helyárak!

Szabad és kedvezményes jegyek érvénytelenek! Ingyenes művészeti fotókat sorssal: ki SZEKELY ANDRE műterem.

EURÓPA ÉS A TENGEREK

**MÁLTA, AMIT NAPOLEON „PÁRIS FELÉRT SEM ADOTT VOLNA ÁT” —
A FÖLDKÖZI TENGERI BONYOLULT „EGYENSÜLY”**

Nemzetközi politikai kalauzt készíteni mostanában majdnem lehetetlen. A helyzet néha óráról-órára változik és a legújabb politikai fejleményeket ismertető könyvek is elavulnak, mire a könyvkereskedésekbe jutnak.

Mégis megpróbálunk pillanatnyi helyzetképet festeni arról a harcról, amely az európai tengerek és szigetek birtoklásáért folyik a nagyhatalmak között.

A Földközi tenger előtérben

Az érdeklődés 1939. áprilisában a Földközi-tenger felé fordult. Szerke a Földközi-tengeren elsősorban fekszik számos stratégiai igen fontos és jól megerősített sziget. Ezek a szigetek az elmúlt két év alatt hihetetlenül fontos szerepet játszottak az európai birodalomépítők célkitűzéseiben. A földközitengeri helyzetet legjobban először német szemmel nézni. Reichenau tábornok egy előadásában, amely több francia és angol laphoz is megjelent, leszögezte: „Anglia elvesztette egyeduralmát a Földközi-tengeren. Ezen a tengeren egyetlen flotta sem operálhat biztonságban!”

Anglia fontos szigetei a Földközi-tengeren: Ciprus és Málta. Ciprus a török és szíriai partok közelében fekszik. A sziget egyideig Egiptomhoz, aztán Rómához, később Törökországhoz tartozott és a török szultán beleegyezésével, főleg Dzserei befolyására, 1878-ban Angliáé lett. Dzserei elismerte Ciprus stratégiai fontosságát: innen könnyen lehet felülvonni a keleti Földközi-tengerre és biztosítani lehet az Indiához vezető utat. A sziget egyideig brit gyarmat volt, majd 1925-ben koronagyarmat lett.

Málta

A második fontos sziget Málta. Erről Napoleon azt mondta, hogy inkább odaadná Páris egy részét, mintsem, hogy egy ilyen fontos pontot átadjon Angliának. Mégis kénytelen volt ezt megtenni és azóta ez a kis sziklás, alig 100 négyzetkilométernyi sziget Anglia legerősebb támaszpontja. Ez az egyetlen angol kézben levő nagy hadikikötő a Szezei-csatorna és Gibraltár között. Málta nélkül az angol hajók kénytelenek volnának megállás nélkül megtenni a 2000 mérföldes veszélyes tengeri utat.

Ami az olaszoké...

Olaszország nagy ereje a Földközi-tengeren. Szicilián kívül a dokanezisi szigetek birtoklása. A 12 kis szigetből álló olasz tulajdon eredetileg a görögöké volt, később Törökország tulajdonába ment át, 1911-ben, amikor Olaszország hadat viselt Törökország ellen, egyetlen tengeri csata után elfoglalta a szigetcsoportot.

A görög és török partok közötti szigetek is igen fontos tengeri és flottabázis nyújtanak az olaszoknak. A legfontosabb talán Leros, amely csak 350 mérföldnyire van Ciprustól és 550 mérföldnyire Haifától, amely az iraki petroleumvezeték torkolata. Az angol tengerészet itt látja el magát olajjal, benzinnel és petroleummal. Olasz birtokban van Port-Said is, amely a Szezei-csatorna nyugati kijáratának számít.

A menorcai erődök

Fontos szigetek még a Földközi-tenger nyugati végén: Majorca, Menorca, Ivisa és Formantera. A Baleari csoport négy szigete olasz kézben van. Majorca fővárosa: Port Machon egyike a legjobb földközitengeri kikötőknek.

Érdekes, hogy az olaszok Menorca megerősítését Angliának köszönhetik. Ugyanis 1935-ben az abesszin háború miatt olasz-angol feszültség idején az angolok rábeszéltek Franco tábornokot, a spanyol hadsereg akkori vezérkari főnökét, hogy egyezzen bele Menorca kikötőjének megerősítésébe. Ez megtörtént, teljesen angol felügyelet mellett.

A nagy, belső tenger, a Fekete-tenger be- és kijáratát a Dardanellákkal Törökország birtoka tekintve a sok szerződést, Törökország és Szovjet, valamint az angol-francia blokk között, a feketetengeri helyzet bizonyos mértékben ellen-súlyozza azt az erőt, amit Olaszországnak a Dodekaneszos jelent.

Sok szó esik most az északeurópai helyzetéről és a Balti-tengerről. A Balti-tengerek legon-

tosabb kijáratát a Skagerrak. Ez Dánia északi csúcsa és Svédország déli része között fekszik. A német flotta a dán erőit ellene is nagy szerepet játszhat a balti vizeken, nemcsak a lengyel korridorral elválasztott Kelet-Poroszország és Memel segítségével, hanem a kieli csatorna felhasználásával is. A csatorna nyugati kijáratát Helgoland biztosítja, amelyet Anglia nem is olyan régen adott át Németországnak.

A kopenhágai szoros

Fontos viszont az a szűk szoros is, amely Dániát elválasztja Svédország déli sarkától. Ebben a szorosban fekszik Kopenhága. Ha valamilyen háború esetén Kijelt bombáznák, akkor a német flotta kizárólag csak ezen a szoroson mehetne az Északi-tengerre, de természetesen kétoldalt ott vannak a dán és svéd erődök, amelyeket 1938-ig megerősítettek.

A Sztalin-csatorna felépítése megkönnyítette Oroszország tengeri kivezető útját. Ez a világ leghosszabb csatornája, 142 mérföldes hosszúságával, mert a Szezei-csatorna csupán 102 mérföld hosszú. A Sztalin-csatorna Finnország keleti partjai mellett kivezet a Fehér-tengerre.

Az Aaland-szigetek

Igen fontos szerepük van Stockholmtól kissé északkeletre az Aaland-szigeteknek. Ezt a szigetcsoportot eleinte semlegesítették, míg ez év januárjában Svédország és Finnország ismét militarizálták. A megerősített szigetcsoport a közeli Stockholmnak egyik legfontosabb védelmi vonala.

A Memel-vidék Németországnak Kelet-Európa egyik legfontosabb víziútjához való kapcsolatát jelenti. A Niemen és a Pripiet után ugyanis a Memel-vidékről a Dnyeperen keresztül vizűt vezet egészen a Fekete-tengerig.

A volgai német köztársaság

Az orosz-német helyzet igen fontos tényezője a volgai német köztársaság. 170 év előtt igen sok délnémetországi és svájci német vándorolt ki Oroszországba, ahol II. Katalin cárnő meghívására a Volga mentén német gyarmatokat alapítottak. 1923-ban alakult meg a „Volgai németek független köztársasága” a Volga két oldalán. Területe 18 ezer négyzetkilométer, lakossága 650 ezer ember, akiknek 66,4 százaléka német. A köztársaság fővárosa Engels. A 4000 kollektív farmon 6000 traktor dolgozik. 1936. tavaszán a németek egymillió gyümölcsöt ültettek el a Volga balpartján. A fővárosban egy német és egy orosz színház van és a köztársaság 20 napilapja közül tizenhat német nyelven jelenik meg.

Rendeletileg lépett életbe Szlovákiában a zsidó-törvény

Budapesti kormány'ap fellünetteltő köz'esei a magyar javaslat módosításairól

Pozsony. A kedden este megtartott szlovák minisztertanács rendeleti uton lépett életbe a zsidó törvényt. A rendelet szerint nem tekintendő zsidónak, aki 1918. év október 30. előtt keresztelkedett meg. Az ügyvédi kamarának legfeljebb négyszázalék lehet a tagja. Zsidó ügyvéd csakis zsidó ügyfelet képviselhet a bíróságok előtt. Zsidó újságit pedig csakis zsidó lapot szerkeszthet, olvant, amely feltünteteti a zsidó jellegét.

Feltűnést keltett a magyar kormány déli lapjának, a Pestj Újságnak az az értesítése, amely szerint a kormány ragaszkodik a zsidó javaslat eredeti szövegéhez. A kormány párt a lap cikke szerint kedden este értekezletet tartott, amelyen Keresztes-Fischer Ferenc dr. belügyminiszter és Tasnádi Nagy András igazságügyminiszter ismertették a felsőház által elfogadott új szöveget és mindazon körülményeket, amelyek a módosításokat létrehozták. A párt végül olyan határozatot hozott, hogy a módosítások megszavazását nem teszik pártkérdéssé. Ebből a határozatból és a megnyil-

Lindbergh ezredes katonai megbízatása Amerikában

Newyork. A lapok jelentik, hogy Lindbergh ezredest hosszabb időre hívták vissza az Egyesült-Államokba, mint tartalékos tisztet szolgálattételre és beosztották a légi haderő főparancsnokságához. Lindbergh azt az utasítást kapta, hogy vizsgálja meg az amerikai légi haderő állását és minél előbb tegyen jelentést az európai légi haderő harcászati tökéletességéről. Így Lindbergh ezredes felesége és gyermeke egyelőre Németországban maradtak.

Balás Mártonné halála

Mély részvétet váltott ki az aradi római katolikus társadalom körében futásfalvi Balás Mártonné, született Iritz Gabriella, az aradi Szociális Misszió társulat főpenztárnoknőjének, néhai Balás Márton felsőkereskedelmi iskola igazgató özvegyének halálhíre. Balás Mártonné április 18-án este 11 órakor távozott el az élők sorából.

Özv. Balás Mártonné mintegy két évtizeden keresztül volt az aradi Szociális Misszió társulat főpenztárosa és e minőségben végezte értékes társadalom mentő munkásságát. Súlyos szívbjai gyötörte, — az elmúlt években nagy megpróbáltatások érték — mintegy három esztendővel ezelőtt tragikus körülmények között vesztette el férjét. Balás Márton felsőkereskedelmi iskola igazgatót, aki Egerbe utazott fia eljegyzésére és ott szívizélhűdés ölte meg. A tragikus esemény még jobban megviselte Balás Mártonné egészségi állapotát, aki még betegen sem lankadt emberbaráti munkájában és nemcsak a Szociális Misszió pénzügyi ügyeit végezte, hanem tevékenyen kivetve a részét az egyesület minden munkájából.

A Szociális Misszió társulat értékes munkaerőt vesztett özv. Balás Mártonné elhunytával. Temetése április 20-án, csütörtökön délután 5 órakor lesz a Minorita palotában lévő gyászszobából, ahonnan a gyászmenet a Felsőtemetőbe kíséri ki az élők közül eltávozott özv. Balás Mártonné földi maradványait a Felsőtemetőben lévő családi sírhelyhez.

Az elhunyt lelki üdvéért pénteken délelőtt fél 10 órakor az aradi Minorita templomban tartják meg a gyászistentiszteletet.

A Bucurestibe érkező angol gazdasági bizottság tagjai

Londonból jelentik: Az április 24-én Sir Frederic Leith-Ross, az angol kormány állandó gazdasági tárcsának vezetése alatt Bucurestibe érkező angol gazdasági bizottságban a következők vesznek részt: Albert Edward Lees a kereskedelmi miniszterium, Hugh Ellis a clearinghivatal, Cyril Robert Leonide Edwards kisasszony, a külügyminiszterium kereskedelmi osztálya részéről és még három titkár. A bizottság vezetőjét felesége is elkíséri. Ugyancsak ebből az alkalomból érkezik Bucurestibe Alexandru Bănu, a londoni román kereskedelmi attasé és Dimitrie Danielopol, a Banca Nationala londoni képviselője is.

vánuló hangulathól megállapítható, hogy a kormány párt teljes egészében a módosítások ellen van. Szerda reggelre azután kialakult a hangulat, hogy a párt nem szavazza meg a módosításokat, hanem eredeti szövegében kívánja a javaslatot megtartani. A kormány párti lapok hivatkoznak arra, hogy a beiktatott módosítások jóformán az összes zsidó nagybirtokosokat mentesítenék a törvény hatálya alól. Tehát ez lehetetlenné tenné, hogy ezeknek földbirtokai a magyar földművesek kezébe kerüljenek.

Megalakult az új belga kormány — a szociálisták nélkül

Brüsszelből jelentik: A belga kormányválság kedden délután véget ért. A Pierlot-kormány újraalakult. Az új belga kormány a két-párt rendszeren alapul és abban hat katolikus, négy liberális politikai és három párt nélküli szakember foglal helyet. Pierlot a miniszterelnökségen kívül a külügyminiszteri tárcát is vállalta.

— Magyarország tüzifa- és só-szükségletét a bel- földi termelés fedezi. Kárpátaljának Magyarországhoz való csatolása gazdasági szempontból Romániát is közelebbi érdekli. Az átcsatolt terület, magyarországi gazdasági körök szerint, úgy tűzifával, mint sóval ellátja Magyarországot és így a bevitt feleslegessé teszi. Az aknaszlatinai sóbányák évi maximális termelőképessége 30.000 vagon, amellyel szemben Magyarország só-szükséglete 11.000 vagon vagis teljes mértékben bel- földön fogja Magyarországot fedezni só-szükségletét, melyet eddig Németországból és kiskészben Romániából fedeztet.

— Rendőrségi hírek: Az aradi rendőrség detektívelei az éjszaka folyamán elfogták Fodor András, 25 éves. Nagyvarjas községbeli cipészsegédet, akiről kiderült, hogy néhány nappal ezelőtt az aradi pályaudvar harmadosztályú váróterméből ellopta Licker Hermina petrozsényi pincérnő bőrdíjait. Fodor András kihallgatása után az ügyészségre kísérik. — Ugyancsak elfogták a detektívek Bürger Jenő, Lúpor-ucca 2. szám alatt lakó szabósegédet, akiről kiderült, hogy a Ioan Calvin-uccában Chatel Mihai, pécskai fuvaros koszárjából ellopt egy vég szövetet, amelynek értéke meghaladja az ötezer lejt. Bürger kihallgatása most van folyamatban.

— Eltűnnek a régi nyilvános illemhelyek. A város költségvetési előirányzatának ismertetése során megírta az Aradi Közlöny, hogy megkezdtek a földalatti illemhely építését és hogy husvét utáni első munkanapokon kezdetét vessen az építkezés. Azóta már dolgoznak is az Avram Iancu és a Catedral-terén a földalatti illemhelyek megépítésén és a legrövidebb időn belül újabb két ilyen helyiség megépítésére kerül sor, amelyek közül az egyik a Central-szálló előtt nyer elhelyezést. A tervek megvalósításával kapcsolatosan máris intézkedés történt a Dacia-kávéház előtti régi, elavult illemhely eltávolítására és szerdán már le is vontatták az épületet.

— Tolvállások. Halmagean Traian bejelentette a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes behaltolt a General Coanda-ucca 75. számú házába, ahonnan különböző értékű tárgyakat lopott el. — Meglopták Fuchs Mór, aradi kereskedőt is, akinek a Banatului-ut 4. számú ház pincéjéből egy részűt vittek el eddig még ismeretlen tolvajok.

— Aradi ékszerész a törvényszék előtt. Az elmúlt évben a Banca Nationala megbízottai razzia tartottak az aradi ékszerészekben, hogy meggyőződjenek arról, betartják-e az üzlet tulajdonosok azt az előírást, amely szerint a tulajdonosok kötelesek minden aranykészletüket könyvekbe vezetni. A razzia során több esetben jegyzőkönyvet vettek fel, elkobozták a könyvben nem szereplő aranytárgyakat és büntetéseket róttak ki. A jegyzőkönyveket áttették a törvényszékhez az eljárás folytatása végett. Így került Feiner aradi ékszerész ügye a törvényszék elé. Az aradi törvényszék első tagozata büntőnek mondta ki az ékszerészt és hat hónapi elzárásra, valamint 15 ezer lej pénzbüntetésre ítélte, de az ítélet végrehajtását háromévi próbaidőre felfüggesztette.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
FÖLDES gyógyszer-tár, Str. Eminescu.
KÁRPÁTI gyógyszer-tár, Bul. Reg. Ferdinand
ROZSNYAI gyógyszer-tár, Piata Avram Iancu
 (Tel.: 15-00.)

Kedvezményes utazás
New-Yorkba
 a világkiállítás alkalmából
HOLLAND-AMERIKA LINIE
 KÉNYELMES ÚJ HAJÓIVAL,
 ugyszintén rendszeres utazások
Canadába
Középamerikába
Ausztráliába
Délamerikába
Afrikába és Keletre
Beutazások, információk és
prospektusok
 DRT. utazási irodáiban:
 ARAD, Cal. Banatului 2. Tel. 18-50.
 TIMISOARA, str. Venetia 2. Tel. 89-89.
 BUCURESTI, Calea Victoriei 70. et. I.
 Tel. 4.41.65.

Május 23-ra halasztották a Skoda-per tárgyalását

Bucurestiből jelenti telefonon az Aradi Közlöny tudósítója: Szerda délelőttre volt kitűzve az ilfovi törvényszék előtt a sok éve húzódó Skoda-ügy tárgyalása. A nagy feltűnést keltett ügy valamennyi vádlottja dr. Boila Romulussal az élen megjelent a tárgyaláson, az ügy azonban mégsem került letárgyalásra. A védelmet ellátó Vasiliu kolozsvári ügyvéd ugyanis jelenleg katonai szolgálatot teljesít és helyettese a tárgyalás elhalasztását kérte. A törvényszék helyt is adott a védelem előterjesztésének és a Skoda-ügy tárgyalását május 23-ra halasztották.

— SZAZHUSZ MILLIÓ LEIBE KERÜL A TEMESVÁRI ÚJ RÁDIÓÁLLOMÁS. Temesvárról jelenti: Az Aradi Közlöny legutóbbi szá- mában már jelentettük, hogy a temesvári rádió- állomás felépítésére vonatkozó tárgyalások fo- lyamatban vannak. Ujabb jelentés szerint a rá- dióállomás felépítési munkálatai 120 millió lejt igényelnek. Tieran Emil dr. temesvári főpolgár- mestert az építkezésre vonatkozó tárgyalásokat tovább folytatja.

AUTO-LÁZNAL TESTA
 CSILLAPÍT-MEGSZÜNTET
 FIGYEL JE A TABLETTÁT
 KAPHATÓ MINDENUTT

Az angol kormány ellenzi VI. György király és nejének kanadai utazását

London. VI. György angol király és neje- nek kanadai utazása, amely alkalommal a királyi pár ellátogatna Washingtonba is, az utóbbi napok eseményei miatt kérdésessé vált. Amint a Daily Express írja, az angol kormány valamennyi tagja hevesen ellenzi

az utazást és ezt azzal indokolja, hogyha a királyi pár amerikai tartózkodása idején háború törne ki, VI. György király és neje nem térhetnének vissza Európába. A lap arról is értesül, hogy az angol király a kormány tagjainak aggodalmait ellenére is kitart amel- lett, hogy Amerikába utazzék.

Kimélyíti az olasz—magyar viszonyt a magyar államférfiak római látogatása

Róma. (Rador.) Mussolini és Ciano kedden délután Teleki és Csáky magyar miniszterek- kel két órás tanácskozást folytatott.

A Stefani ügynökség jelenti: A Venezia- palotában keddeneste adott diszebed végén a Duce nagy beszédet mondott és emlékeztetett az olasz és magyar nép barátságára. Olasz- ország megelegedéssel vette tudomásul az igaz- ság elveinek helyreállítását, mert ezeknek kö- szönhette Magyarország, hogy egykori terüle- teinek egy részét visszaszerezhetette. Olaszor- szág elégtétellel vette tudomásul Magyaror- szág csatlakozását a kommunistaellenes egyez- ményhez, mert ez a megnyilatkozás igazolja, hogy ismét egy hatalom a béke és a rend vé- delméhez csatlakozott. Magyarországnak ez a lépése hozzájárul Középeurópa és a Duname- dence békéjének és nyugalmának biztosításá- hoz, ami az olasz politikának is célja. A ten- gely hatalmait az igazságosság szelleme hat- ta át és az olasz—jugoszláv egyezmény célja is hasonló. Mussolini ezután a magyar kormány- zó, Teleki gróf és a magyar nép boldogulására emelte poharát.

gyar népre. Magyarország jól tudja, hogy Olaszország erős Magyarországot óhajt és vi- szont Magyarország is tisztában van azzal, hogy az olasz birodalom további megerősödé- se életbevágóan fontos. Az olasz és magyar politikai célok között semmi különbség nincs és a tengely hős és mérsékelt politikájának jótékony hatása a Duna-medencében érezhető- vé válik. Magyarország hűséggel viseltetik a tengely politikája iránt és a Budapest és Bel- grád közötti viszony kialakulása a legjobb bi- zonyítéka a Róma, Berlin és Budapest által folytatott politika eredményének.

Halalos vasuti baleset a mărășești-i állomáson

Bucurestiből jelenti: A CFR igazgató- ságához érkezett távirat arról számol be, hogy az 503. számú Bucuresti—Cernauti gyorsvo- nat, amely kedden este 20 óra 40 perckor in- dult el az északi pályaudvarról, éjfélután a mărășești állomáson belerohant egy tolatómoz- donyba. A két mozdony és két kocsi kisiklott. Smirna Nicolae fűtő szörnyethalt. A mentési munkálatok során szerdán reggel egy utas holt testét találták meg. A két mozdonyvezető és két vasutas súlyos sérüléseikkel a podgvász- kocsi alatt fekszenek. Ion Vasile váltóőr, aki a szerencsétlenséget előidézte, eltűnt.

Talpbetétek gipsz lenyomat n'án duraleminből **Lányi** Neumayr paot

Teleki Pál gróf magyar miniszterelnök olasz nyelven válaszolt Mussolini beszédére és megköszönte azt a fogadtatást, amelyben részesítették. Ez a fogadtatás biztosítéka a két nemzet közötti barátság kimélyítésének. Az utóbbi idők eseményei alatt tanúsított olasz magatartás megszerezte az egész magyar nem- zet háláját és ezt a hálát a magyar nemzet mindannyiszor viszonzni fogja, amikor az olasz nép úgy érzi, hogy szüksége van a ma-

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

SCALA NAGYFILMEK SZINHÁZA TEL.: 20-10.
 Ma kettős bemutató!
1. DICK FORAN | **2. PAT O'BRIEN**
Az indiánok réme | **A szerelem kertje**
 UJ FOX JOURNAL 5, 7.15 és 9.15 órakor.

SPORT KÖZLÖNY

Tope Ionescu vezeteti a vasárnapi AMEFA (AMTE)—Victoria mérkőzést

Nem változtatnak a piros-feketék az összeállításon

A vasárnapi nemzeti bajnoki mérkőzésekre szorgalmasan készülődnek az aradi csapatok és a hangulat bizakodó. Az AMTE-ban nagy az öröm a múltvasárnapi szép győzelem miatt és úgy látják, hogy nincsenek ok a másodféléidőbeli összeállítás megváltoztatására. Ilyenformán a Victoria ellen is a következő összetételben állnak ki a piros-feketék:

Gerold — Slivat, Kovács — Szurgyi, Szabó, Szaniszló — Léb, Murza, Penecki, Reinhardt, Batrin.

A központi bíróküldő bizottság kijelölte a vasárnapi divíziós mérkőzések játékvezetőit és így

az AMTE—Victoria mérkőzést Ionescu Tone, a Kinizsi—Gloria meccset pedig Ceareanu fogja vezetni. A divíziós mérkőzések játékvezetői a következők:

AMTE—Victoria, bíró Ionescu Tone.
Kinizsi—Gloria, bíró Petru Vaslje.
Sp. Studentesc—Tricolor CFPV, bíró Var-tolomeu.

Carpați—Juventus, bíró Russu dr.
UDR—Venus, bíró még nincs kijelölve.
A B) ligás mérkőzések közül Marosvásárhelyen a Mures—Universitatea mérkőzést Husztlk, Piskin a CFR Simeria—Soimii mérkőzést pedig Giorogariu vezet.

Huszonöt játékos a jugoszláv—angol—olasz mérkőzésre készülő román válogatott keretében

Bucuresti. A jugoszláv—angol—olasz tavaszi válogatott műsor alaposan foglalkoztatja a román labdarúgó szövetséget. A három igen erős mérkőzésre máris megkezdődtek az előkészületek és a mostani vasárnapi mérkőzésen már szövetségi megfigyelők jelentek meg, hogy a válogatásnál tekintetbe jöhető játékosok formáját megfigyeljék. Kiszivárgott hírek szerint a legelső keretbe a következő játékosok kerültek:

Kapusok: Pavlovici (Ripensia) és Szadovszki (Juventus).

Hátvédek: Domján (FC Carpați), Varjassy (Gloria), Duce (Sp. Studentesc), Slivat (AMTE), Dunareanu (Tricolor).

Fedezetek: Vintila (Rapid), Fieraru (Venus), Barbulescu (Venus), Páll, Pop. Nistor (Victoria) és Juhász (NAC).

Csatárok: Bodola (Venus), Barátky (Rapid), Bindea (Ripensia), Ciolac (Ripensia), Enea (Venus), Orza (Venus), Capusan (Victoria), Perneky (AMTE), Zsizsik (UDR), Praszler (Juventus).

A keretben tehát összesen 25 játékos van. Egyesületek szerint a Venus 5, a Victoria 4, a Ripensia 3, a Rapid 2, az AMTE 2, a Juventus 2, a Carpați, Tricolor, NAC, UDR, Sp. Studentesc, Gloria 1—1 játékosai szerepelnek. Érdekes, hogy a kolozsvári Victoria teljes fedezetsora bekerült a keretbe.

Az ifjusági bajnokság

vasárnapi fordulóján nagyobb meglepetés nem adódott, ha csak a Fortuna győzelme az ATE felett nem számít annak. Az eredmények a következők voltak: AMTE—Olimpia 6:2, Astra—Unirea 5:0, Gloria—Transilvania 3:1, Fortuna—ATE 1:0, Tricolor—Egyetértés 2:1, AAC—Hakoah 0:0, Banatul—Gaiana (utóbbi nem jelent meg) 3:0. A táblázat így alakult:

1. AMTE	19	16	1	2	92	20	33
2. Astra	19	15	2	2	77	28	32
3. Gloria	19	12	4	3	52	24	28
4. ATE	19	13	-	6	70	33	26
5. Olimpia	19	11	1	7	64	41	23
6. Egyetértés	19	8	2	9	48	45	18
7. AAC	18	8	2	8	48	50	18
8. Fortuna	18	8	2	8	33	39	18
9. Banatul	18	8	1	9	34	47	17
10. Unirea	19	6	2	11	43	62	14
11. Hakoah	19	5	2	12	27	57	12
12. Tricolor	17	5	-	12	30	66	10
13. Transilvania	18	3	-	15	22	55	6
14. Gaiana	19	2	1	16	23	96	5

A Mica ismét Aradon játszik vasárnap

A kerületi bajnokság mérkőzései során vasárnap, a Mica és az AAC kerülnek szembe egymással és a mérkőzés rendezője a brádi csapat. A Mica kéréssel fordult a szövetséghez, hogy tekintettel a brádi pálya használhatatlan voltára, a mérkőzést Aradon bonyolíthassa le. A szövetség természetesen hozzájárult a kérelemhez és a Mica ilyenformán az atléták elleni mérkőzését Aradon rendezte meg.

Itt írjuk meg, hogy a szövetség felszólította a brádi egyesületet, hogy a vasárnapi Olimpia elleni mérkőzésből lejátszatlan idő lebonyolításával kapcsolatban lépjen érintkezésbe az Olimpia vezetőségével és állapodjanak meg, hogy mikor játszik le a hátralékot. Lehetséges, hogy a Mica vasárnap „egy füst alatt” ezt az elmaradt 20 percet is lebonyolítja.

O Súlyosan megsérült Orza a vasárnapi Venus—Carpați nagybányai mérkőzésen. A második félidő 9. percében Ardos hátról összeltűzött, elesett és súlyos ficamot szenvedett. Egyik bucuresti-i lap szerint Orza sérülése törés lenne. Az első orvosi vizsgálat azonban bokaficamot állapított meg. Néhány hélig ideigképtelen.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

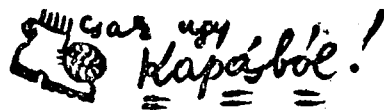
Nem került elő Humis — a Venus szigorú büntetést helyez kilatásba

Bucuresti. Megirtuk, hogy Humis Constantin, a bajnokjelölt Venus kitűnő csatára, néhány nap óta eltűnt Bucurestiből és egyesülete nem tudja, hogy hová ment. A Venus vezetősége széleskörű nyomozást indított Humis után, mivel azonban Humis nem került elő, a Venus elhatározta, hogy nem kutat tovább utána, hanem ha majd előkerül, súlyosan megbünteti a játékos, fegyelmezetlensége miatt. Sportkörökben továbbra is tartják magukat azok a hírek, amelyek szerint Humis visszautazott Görögországba.

A HÉT TIZENEGYE

A Gazeta Sporturilor tegnapi számában a vasárnapi bajnoki forduló után összeállította a hét legjobb csapatát, amelyben az aradi játékosok közül Szaniszló kapott helyet. A „hét tizenegve” a következő:

Pavlovici (Ripensia) — Sfera (Venus), Felecan I. (Victoria) — Barbulescu (Venus), Feraru (Venus), Szaniszló (AMTE), — Bindea (Ripensia), Ciolac (Ripensia), Bodola (Venus), Praszler (Juventus), Dobay (Ripensia).

Az idei ökölvívó Európa-bajnokságot, mint ismeretes, Dublinban bonyolítják le és a nemzetközi ökölvívó-szövetség úgy határozott, hogy 1941-ben Varsóban rendezik meg az ökölvívó EB-t.

Norvégia-ban Björn Borg, a 100 yardos gyorsúszásban saját 54.3 mp-es rekordját 53.6 mp-re javította meg. A 220 yardon úszáncsak Björne Borg győzött 2 p. 13.2 mp-es idővel.

Athenben nagy atletikai versenyt bonyolítottak le, amelynek keretén belül Syllas, a kitűnő görög diszkoszvető-bajnok 51.00 méteres dobással új görög rekordot állított fel.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A román személyzet a kalmazását ellenőrző tartományi bizottságok

április 25-én megkezdik a személyzeti ellenőrzést a kereskedelmi és iparvállalatoknál

Bucurestiből jelentik: A román személyzetnek a magánvállalatoknál való alkalmazásáról szóló törvény alapján a kereskedelmi és iparvállalatok minden év január havában kötelesek személyzeti kimutatást terjeszteni be a nemzetgazdasági minisztériumhoz. Amennyiben a vállalatnál alkalmazott személyzet száma husznál kevesebb, a kimutatást két színű úrlapon terjesztették fel, amennyiben pedig az alkalmazottak száma a huszat meghaladja, az úrlap fehér színű.

Ezeknek a kimutatásoknak a felülvizsgálására minden egyes tartományi kormányzó-ság székhelyén ugynevezett inkadráló bizottságokat alakított a kormány. Ezeknek feladata annak ellenőrzése, hogy a vállalatok által kimutatott adatok mennyiben felelnek meg a tényleges helyzetnek.

Ezek az inkadráló bizottságok az idei évben most, április 20-án kezdik meg tevékenységüket. Mindazon esetekben, amikor a bizottság ezt bármely szempontból indokoltnak látja, kiszállással fognak meggyőződni az egyes vállalatok alkalmazottainak, vagy csak egyes alkalmazottaknak tényleges helyzetéről.

Ezek a helyszíni kiszállások április 25-én kezdődnek meg. Mivel a személyzeti kimutatások betervezésére kötelezett vállalatok száma az egyes kormányzóságok területén igen nagy, a bizottságok rendszerint csak a nagyobb vállalatoknál végeznek helyszíni ellenőrzést.

A kereskedelmi és iparvállalatok vezetői,

valamint maguk az alkalmazottak is, helyesen teszik, ha mindazon okmányokat állandóan kéznél tartják, melyekre egy ilyen kiszállás esetén a bizottságnak szüksége lehet. Ezeket az okmányokat tájékoztatás végett felsoroljuk:

Azoknál az alkalmazottaknál, akik román etnikai származásúak: születési bizonyítvány, állampolgársági igazolvány, az alkalmazott végzettségét igazoló okmányok és az eddigi gyakorlatról szóló bizonyítvány.

Ha az alkalmazott kisebbségi, akkor születési bizonyítványt nem kérnek tőle.

A külföldi alkalmazottaknak a következő okmányokkal kell rendelkezniük: tartózkodási engedély, a foglalkozás gyakorlatására jogosító bírtta, vagy piros színű engedély, meghosszabbított utlevél, a munkakamara által kibocsátott képesítési igazolvány, vagy a képzettségnek és gyakorlatnak megfelelő okmányokkal való igazolása.

Aradon a bizottság összetétele a következő: Traian Trimbitioni igazgató, elnök, tagok: Brutus Pacuraru, dr. Tiberiu Vuia és Octavian Pacuraru munkaügyi felügyelő.

Adókedvezményt kapnak, akik május 15-ike előtt kifizetik adójukat

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszterium közleményt adott ki, amelynek értelmében öt, illetve hét százalékos adókedvezményben részesülnek mindazok, akik május 15-ike előtt kifizetik adójukat.

Május 5-ikéig meghosszabbították a vállalatok légvédelmi bejelentési határidejét

Az ez év március 6-ikán megjelent légvédelmi törvény tudvalevőleg arra kötelezte mind azokat a részvénytársaságokat, amelyek 1937. december 31-ikén legalább 500 ezer lej alaptőkével rendelkeztek, valamint azokat a többi vállalatokat, amelyek alaptőkéje ugyanebben az időpontban legalább egymillió lei volt, hogy 1939. április 5-ig nyújtsanak be nyilatkozatot a nemzeti repülőpénztárhoz vállalatukról, mér-

legükről, nyereség és veszteség számlájukról, valamint 1937. évi leltárjukról.

A légügyi és tengerészeti minisztérium ezt a határidőt május 5-ig meghosszabbította azaz a szándékkal, hogy az érdekelt vállalatokat mentesítse a bírság alól. A minisztérium azonban hangsúlyozza, hogy ez a végső határidő. A nyilatkozatokat ajánlott levélben kell beküldeni, még pedig a következő címre: Str. Blarnari 22.

Április 18-án léptek életbe a budapesti Nemzetközi Vásár utazási és vizumkedvezményei

Hetek óta árusítják már országszerte minden utazási és menetjegyirodában az április 28-án kezdődő Budapesti Nemzetközi Vásár utazási igazolványait. Ebben az évben különösen kapós a vásárigazolvány, mert ilvent bárki *szerezhet magának* és mert utlevéllel meg vásárigazolvánnyal *minden mellétekintet nélkül* bárki vizum nélkül lépheti át a magyar határt. A vizumot utólagosan adják meg Budapesten a vásár területén, ahol az utlevél láttatásáért csupán P. 2.50 kezelési díjat kell leróni. Maga a vásárigazolvány személyenként mindössze 3.60 svájci frankba, illetve 3 márkába, 120 leibe, 50 dinárba, vagy 30 Kc-ba kerül.

Igen jelentősek azok a kedvezmények, amelyek az összes közlekedési vállalatok nyújtanak úgy az ország határain belül, mint Magyarországon is. A CFR vonalain a visszauton élveznek a vásárigazolványok tulajdonosai 50 százalékos utazási kedvezményt, a szlovák vasutakon az uti kedvezmény mindkét irányban 33 százalék, a jugoszláviai és a magyar

vasutak pedig úgy jövet, mint menet 50—50 százalék utazási kedvezményt nyújtanak. A vásárigazolvány tulajdonosa ezenkívül akár három ízben is megtekintheti díjtalanul a Budapesti Nemzetközi Vásárt, a magyar vasutakon pedig három ízben tehet Magyarországon még külön vidéki utazást is, mindegyik uton külön 33 százalék kedvezményt véve igénybe.

A magyar vasutakon, de még számos egyéb államvasutársaságnál is *már április 18. napjának 0 órájától érvényes minden kedvezmény.* De az utasnak legkésőbb május 8-án 14 óráig kell Budapestre érkeznie. Visszafelé április 28-án déli 12 órakor kezdődnek az utazási kedvezmények és tartanak bezárólag május 18. napjának 24 órájáig, amikor is a látogatónak vissza kell érkeznie a kiinduló állomásra.

A Budapesti Nemzetközi Vásárt április 28-án délben nyitják meg ünnepélyes keretek között és a vásár május 8-án este 7 órakor zárul.

A gépkocsik új adója

Bucuresti. Röviden jelentettük már hogy ez évben a gépkocsikat új módszer alapján fogják megadóztatni. Az új rendszer értelmében a gépkocsik adója a következő lesz:

A személyautók új adói április 1-től kezdődőleg egész évre:

4000 lei 1.5 literes cilindrig.
5000 lei 1.5—2 literes cilindrig.
6000 lei 2—2.5 literes cilindrig.
7000 lei 2.5—3 literes cilindrig.
8000 lei 3—3.5 literes cilindrig.

Ennél nagyobb autók minden fél liter cilindere után 500 leiel emelkedik az adó.

Teherautók évi adója 5 literes cilindrig 5000 lei, 5 literesnél nagyobb cilindere minden fél liter után 500 lei.

A motoros kerékpárok évi adója 500 lei 0.3 literig, 1000 lei 0.3—0.5 literig, a motoros kerékpároké 1200 lei 0.5 literig és 1600 lei 0.5—0.75 literig. Ennél nagyobb motoros kerékpár adója 2000 lei évenként.

Megkezdte működését a posta bizományi szolgálata

A posta vezérigazgatósága közli, hogy április elsején megkezdte működését a posta bizományi szolgálata. Ez a szolgálat könyvvendeléseket, gyógyszerrendeléseket továbbít és hajt végre. A fenti árukon kívül a bizományi szolgálat minden olyan árucikkre vonatkozik, amelyek postai szállítása nem tilos. Sürgős esetekben a rendelés távirati úton is történhetik.

= **A Petrosani-vállalat új vezetősége.** A Petrosani-vállalat közgyűlése elhatározta, hogy az idén 6.5 százalékos osztalékot fizet. A közgyűlés az igazgatóságba kooptálta gróf Teleki Ernőt és Homberger Arthurt, míg dr. I. Beu, dr. Chorin Ferenc, I. Comsa Atta, Constantinescu, A. Desberg és Weiss Páló mandátumát meghosszabbította. Az elhunyt Mardarescu tábornok helyére Nicolae Circulescut választották be az igazgatóságba. Ezután megválasztották az új igazgatótanácsot, amelynek tagjai a következők: Tancred Constantinescu, Chorin Ferenc, Fuchs Richard, Kaufmann Oszkár, Ioan Navescu és Szász Pál.

Tisztázzuk a kérdést:

HÁZTULAJDONOS, ARAD. A házibér, illetve üzletbér átvételek a nyugtábhelyeket akkor is alkalmazni kell, ha az összeg átvételét magán a bérleti szerződésben igazolják. E kérdés körül régebben megosztottak a vélemények, bár a régi házvégtörvény 4. szakaszának 20. bekezdése értelmében is fennállott ez a kötelezettség. A szöveg azonban nem eléggé világos, a pénzügyi közegek pedig ezen a téren nem fejtették ki ellenőrzést. Az ez év április elsején megjelent házvégtörvényben a 4. szakasz 20. bekezdése azonban új szövegezést nyert, amely világosan kimondja, hogy a bérösszegek átvétele alkalmával nyugtábhelyeket kell leróni. A nyugtábhelyez leróvása csak egy esetben mellőzhető, mégpedig az első bérösszeg lefizetésénél, amely a bérleti szerződés megkötésével egyidejűleg történik.

NAGYVÁLLALAT. Az 1939. április elsején életbe lépett házvégtörvény 14. szakaszának 13. bekezdése értelmében felül kell bélyegezni azokat a számlákat is, amelyek azon árukról szólnak, melyeket fióküzletének kiült el.

= **Tanácskozások az idei buzatermés értékesítési rendszerével kapcsolatban.** Az „Argus” jelentése szerint a kormány illetékes ténylezői máris megkezdtek a megbeszéléseket az idei buzatermés értékesítési rendszerének megállapítására vonatkozóan. A külföldi államok közül egyelőre a romániai gabona iránt jelenleg főképpen Németország és Olaszország részéről mutatkozik érdeklődés. Mindkét állam főképpen tengerit akar vásárolni.

= **Gabonaárak.** Az aradi piacon a következő gabonaárak alakultak ki: Buza a 350 lei, tengeri 320—330 árba 380, zab 500 lei. — Bányai gabonaárak: Buza (78 kg. faisu) a 370 lei, tengeri 350, zab 450, árpa 380—400 lei.

= **Az autótulajdonosok kötelezettségei.** Az Aradi Közlöny részletesen megemlékezett róla, hogy az április elsején életbelépett törvények értelmében az autótadó is módosult, mégpedig oly értelemben, hogy ezt az adót a jövőben nem az autók sulya, hanem hengerűrtartalma után kell fizetni. Az autótulajdonosok kötelesek az autóképviseléseketől igazolást szereznük arról, hogy autójuknak mennyi a hengerűrtartalma. Ennek a kérdésnek az autóképviselésekhez való eljuttatására az utolsó határidő május 20-ikán jár le. Az említett autóképviselések kötelesek az igazolást május 20-ig kiadni. Abban az esetben, ha ezt eddig nem tették meg, az autótulajdonosok tegyenek erről jelen est a pénzügyigazgatóságon, amely eljárást indít ellenük. Ugyanez az autótulajdonosok valamely más autóképviselőtől kell hasonló bizonyítványt kérjenek és az legkésőbb június elsejéig kell a pénzügyigazgatóságra beadniuk. Addig is, amíg az új adókiadás meg nem történik, az autótulajdonosok adójukat a régi alapon fizetik, a különbözeteit pedig utólag kell leróni.

Áprilisban már a kétkézi munkások sem vonhatják le adóalapjukból az ezerleies létminimumot

Az új adótörvény jelentős újításai

Az új adótörvény április 1-én lépett életbe s azóta naponként jelennek meg a törvény végrehajtásával kapcsolatos rendeletek és intézkedések.

Az egyik rendelet kimondja, hogy április 20-ig minden érdekelt részvénytársaságnak valomást kell beadnia erre az illetékes pénzügyigazgatósághoz, amelyhez csatolni kell az osztalékot megállapító közgyűlési jegyzőkönyvet. Április 1-től kezdve a közmunkák is adókötelesek. A közmunkákat végző cégeknek és vállalatoknak május 1-ig nyilatkozatot kell benyújtani az illetékes pénzügyigazgatósághoz az általuk végzett munkák értékéről s az adatokat hiteles szerződésekkel, számlákkal kell igazolni. A bejelentési kötelezettség épp úgy vonatkozik magánosokra, mint a részvénytársaságokra.

Fontos rendelkezéseket tartalmaz az új törvény a személyzeti adóra vonatkozólag. A kézimunkásoknál a márciusi személyzeti adó fizetésénél még figyelembe veszik az eddigi ezer leies létminimumot, de áprilistól már nem. Azoknak a ház- és földtulajdonosoknak, akik bekebelezett tartozásuk alapján adóik leszállítását kérik, május 15-ig kell erre vonatkozó kérvényeiket beadniuk.

Jelentős intézkedése az új adótörvénynek a nem román nyelven vezetett üzleti könyvek adójának eltörlése. Az alaptalan feljelentések kiküszöbölését célozza az az intézkedés, amely eltörli a feljelentők jutalmát.

Megállapítja a törvény, hogy a kereskedelmi, vagy magántársaságok, megve, város, vagy községek által kibocsátott értékpapírok harminc év múltán elévülnek az állam javára. Ezeknek a papiroknak öt év alatt fel nem vett osztaléki szintén az államra származnak át. Ezzel kapcsolatban intézkedtek, hogy hasonló értékpapírok tulajdonosai április 30-ig adójának nyilatkozatot a birtokukban levő elévült értékpapirokról és a be nem váltott szelvényekről.

AZ ANGOL-MAGYAR BANK KÖZGYŰLÉSE

Budapestről jelentik: Az Angol—Magyar Bank Rt. részvényesei Schober Béla dr. m. kir. tanácsos elnöklétével tartották meg a 48. évi rendes közgyűlést. A közgyűlés jóváhagyta az 1938. üzletév mérlegét, mely 1 millió 516 ezer 788 pengő tiszta nyereséggel zárult. Az igazgatóság indítványának megfelelően a közgyűlés elhatározta, hogy a nyereségből a tartalékalap gyarapítására 100 ezer pengő, ingatlanok értékcsökkenésére 200 ezer és a nyug- és nyugdíjalapok dotálására 400 ezer pengő fordították, a fennmaradó 816 ezer 788 pengő pedig az 1939. üzletév számlájára vitessék át. A közgyűlés helyesléssel járult hozzá az igazgatóság ama javaslatához, hogy bárha a fenti nyereség módot adna az intézetnek osztalék fizetésére, az általános politikai és gazdasági viszonyokra való tekintettel az osztalékfizetés újrafelvétele az idén még ne történjék meg. Az ügyvezetéstől megváltó Fleissig Sándor alelnök vezérigazgatónak a közgyűlés köszönetet mondott. A közgyűlés az igazgatóság új tagjait választotta meg Ádám Géza dr. ny. h. államtitkárt, Dietrich Alfréd rendk. követ és meghatalmazott minisztert, Edelsheim-Gyulai Lipót gróf nagybirtokost, Harmer Frederic Evelyt, a British Overseas Bank Ltd., London igazgatóját, Iklódy-Szabó Andor dr. nyugalmazott pénzügyi államtitkárt és vitéz Rapaich Richárd ny. lovassági tábornokot, az Egercsehi Községhánya és Portlandcementgyár Rt. és társvállalatainak elnökét. A felügyelőbizottság új tagjait a közgyűlés Purgly János m. kir. gazdasági főtanácsos, nagybirtokost választotta meg. A közgyűlés után tartott igazgatósági ülés elnökké újból Schober Béla dr.-t, alelnökké Fleissig Sándor és Iklódy-Szabó Andor dr.-t választotta meg, utóbbi megbízván az ügyvezető alelnöki teendőket ellátásával.

Legújabb jelentéseink:

A Magyar Népközösség vezetőinek nagyjelentőségű tárgyalásai Bucurestiben

Calinescu Armand kormányelnök és Silviu Dragomir dr. kisebbségügyi főkormánybiztos új megegyezést készítenek elő

Bucurestiből telefonálja az Aradi Közlöny tudósítója: Bánffy Miklós gróf, Szász Pál dr., Teleki Adám gróf, valamint a Magyar Népközösség több vezetői tagja hétfő óta Bucurestiben tartózkodnak, ahol tárgyalásokat folytatnak Calinescu Armand miniszterelnökkel és Silviu Dragomir dr. kisebbségügyi főkormánybiztossal. Szerda óta a Magyar Népközösség Bucurestiben tartózkodó vezetői együttes megbeszélést folytatnak a miniszterelnökkel és a kisebbségügyi főkormánybiztossal. A fővárosból érkező jelentések szerint nagyfontosságú megegyezés létrejöttéről van szó.

Mégis elutazik Amerikába az angol királyi pár

London. A lapok közlik, hogy tegnap este a Buckingham palotában hivatalos jelentést adtak ki, amely szerint az angol király és királyné június 7-én négy napos látogatásra az Egyesült-Államokba utazik. A hivatalos jelentés szerint a látogatás Roosevelt elnök meghívására történik.

Halifax lord békülékeny hangu felszólalása a lordok házában

Londonból jelentik: Lord Halifax angol külügyminiszter a Lordok Házában nagy beszédet mondott, amelyben többek között leszögezte, hogy Anglia külpolitikai irányvonala a népszövetségi alapokmány bevezetésében van lefektetve.

— Tagadhatatlan. — állapította meg a külügyminiszter — hogy a nemzeteknek ez az intézménye kudarcot vallott, de ez nem jelenti azt, hogy Anglia továbbra is ne az igaz békéért küzdjön. Amikor az eszmék a szerződésnek semmibevevése, a vállalt kötelezettségek figyelmen kívül hagyása uralkodik világszerte, Anglia a béke fenntartásán munkálkodik. Szeptemberben is a világok útján igyekezett az európai feszültséget megoldani.

— Ha Anglia tárgyalni kíván, gyengeséget: na pedig intézkedni óhajt, támadást látnak megmozdulásában. Csehszlovákia elfoglalásakor megállapíthatja Anglia, hogy a béke iránti vágy, a tárgyalásokkal való elintézés mód nem alapszik a kölcsönösség elvén.

Ameddig Anglia ezt a kölcsönösséget kétségkívül meg nem állapítja, más módszerekhez folyamodik. Szavatosságot vállal mindazokért az államokért akik ilyen kéressel hozzáfordulnak. Ünnepelesen kijelenthetem, hogy soha sem szándékozik Anglia ezt a szavatosságot támadásra felhasználni; ez örültség volna és minden angol gondolkozásmódjától távol áll. A mi politikánk „élni és élni hagyni” mindenkit. Senkinek belpolitikai helyzete bennünket nem érdekel, nem tesszük függővé magunkat elvektől. Az ami bennünket érint, mindössze annyi csupán, hogy milyen annak az államnak a külpolitikája, mellyel érintkezésbe lépünk.

— Oroszországot illetően annyit mondhatok, hogy az említett célok megvalósítása érdekében tárgyalásokat folytatunk és ezeknek a tárgyalásoknak alapja Európa helyzete. Nem érdekelnek bennünket egyesek elvont véleményei. Békés fejlődést kívánunk, a támadások elleni általános védekezést; de mi senkit sem akarunk támadni. Nem tudjuk, mit hoz a jövő, de ha ismét háború szakadna a világra, Anglia csak akkor avatkozik bele. — fejezte be beszédét a külügyminiszter — ha nincs más módja ama érdekek megvédésének, amelyekért, ha kell, maghatunk.

Neurath és Göbbels nyilatkozatai a ma jubiláló Hitler birodalmi vezér külpolitikájáról

Berlin. (Rador.) A német lapok minden figyelmüket a csütörtöki nap eseményének szentelik, amikor is tudvalevőleg Hitler kancellár ötvenedik életévét betölti. Leikes hangon emlékeznek meg mindazokról a cselekedettekről, amelyek a Führer kiváló képességeivel végzett a mai napig. A legtöbb lap megállapítja, hogy Hitler kancellár országát teljesen biztos kézzel vezeti. A Nachtausgabe című lap Hitler születésnapja alkalmából von *Neurath-tal* interjút közöl, aki a Führer külpolitikájáról nyilatkozott.

— Hat esztendeje a vezérkancellár a legteljesebb sikerrel veri vissza azokat a bekerítési kísérleteket, amelyeket a harmadik birodalom ellenfelei készítettek elő. Még 1933-ban Litvinov szovjet külügyi népbiztos Londonban több állam képviselőjével tanácskozásokat folytatott és ez alkalommal a demokrata országokat ráakarta kényszeríteni Németország megtámadására. A harmadik birodalom válasza az volt, hogy kilépett a Népszövetségből. Az 1934-es lengyel egyezmény nem népszerű és Németországnak nagy áldozatot jelent. Eden volt angol külügyminiszter 1934-ben tett berlini látogatásával már akkor bebizonyította, hogy Anglia nélkülözni a jóakaratot. A brit birodalom

a szerződések segítségével próbált bennünket bekeríteni. A Führer azonban elvágta a gordiusi csomót és 1935-ben Németországban a katonai szabadságot helyreállította. Hitler kancellár 1935. májusában tartott beszéde után Páris, Prága és Moszkva között egyezmény jött létre. A demokráta hatalmak bedugták a füllüket és mindenképpen a bekerítést akarták. Hitler azonban, békepolitikájához hiven, létrehozta a német-angol tengerészeti egyezményt. Ami a semleges zónát illeti, a vezér jól látta, hogy a francia tábornokok nem fogják felhasználni ezt az utolsó alkalmat, hogy Németország ellen katonai támadást intézzenek. Anglia megkísérelte, hogy tárgyalások útján nehézségeket okozzon a Harmadik Birodalomnak. Ha akkor bármilyen kis mértékben engedünk volna, úgy állandóan az engedékenység politikáját kényszerítették volna ránk. 1936. májusában Hitler kancellár újabb ajánlatot tett Angliának, a brit birodalom azonban kérdőívvél válaszolt. A Führer teljesen szabad külpolitikát folytat a bárhol mutatkozó bolsevizmus ellen és ugyanez a politikai elv vezérrelte akkor, amikor Franco tábornoknak nyújtott segítséget. Olaszországgal szövetségbe védte ki azt a támadást, amelyet ellenfelei

1938. május 21-én intéztek ellene. Válaszképpen a Führer elfoglalta Csehországot és Morvaországot és megteremtette a protektorátust.

Hitler Adolf, német birodalmi vezér és kancellár 50. születésnapjának előestéjén a német rádióban Göbbels dr. propagandaminiszter is beszédet mondott, amelyben Hitler Adolf személyiségét méltatta. A beszédet a danzigai, az olasz. Budapest II., a spanyol Tenerifa, Kaunas, London, Varsó és Brüsszel adóállomásai közvetítették.

— Hitler Adolf születésnapja — mondotta Göbbels dr. — az egész német nép ünnepe. Ez mindenekelőtt a szív kérdése és nem az értelemé. Abban a büszkeségben, amely az egész német népet eltölti, résztvesznek az összes baráti népek is és az ellenfelek sem maradhatnak közömbösek. Hitler Adolf neve ma politikai program. Hitler nemcsak saját országának történelmét szabta meg, hanem új utat adott Európa történelmi fejlődésének is.

Göbbels dr. ezután az utóbbi esztendő eseményeit ismertette, majd pedig így folytatta:

— A nagy politikához két tulajdonság kell: Fantázia és realizmus. A fantázia mutatja meg a célt, a realizmus pedig összehangolja a fantáziát a valósággal.

Beszéde befejező mondataiban Göbbels dr. felköszöntötte a német nép nevében Hitlert

Rómába várják a jugoszláv külügyminisztert

Ismerejes, hogy Ciano olasz külügyminiszter az olasz képviselőházban mondott beszédében közölte, hogy közelebbről találkozik a jugoszláv külügyminiszterrel. A találkozást most szombatra tűzték ki.

Ciano gróf közvetlenül a magyar államférfiak római látogatásának befejezése után Velencébe utazik és itt találkozik Markovics jugoszláv külügyminiszterrel.

A tanácskozások két napon át tartanak s közben a két külügyminiszter két kirándulást is tesz. A látogatás hivatalos jellegű lesz és Velencében fennyes ünnepségeket rendeznek a jugoszláv vendég tiszteletére.

Megérkezett Berlinbe a magyar küldöttség

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér április 20-án tartandó ötvenedik születés napi ünnepségére meghívott magyar küldöttség tagjai szerdán délelőtt érkeztek meg Berlinbe, ahol a friedrichstadti pályaudvaron fogadták őket. A küldöttség tagjai: Darányi Kálmán, Imrédy Béla volt miniszterelnökök, Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter, Kunder Antal kereskedelemügyi miniszter Vay László, a kormánypárt elnöke, Mecsér András és Rainiss Ferenc képviselők voltak. Ugyanezzel a vonattal érkezett meg Horthy kormányzó képviselője, Keresztész-Fischer altagor-nagy és Andorka Rudolf vezérkari ezredes is. A küldöttség tagjai délben a magyar követségben a tiszteletükre adott villásreggelin vettek részt és délután koszorút helyeztek el a hősi emlékművön.

Szerdán este kezdték meg az UDR óvásának letárgyalását Veszélyben az AMEFA (AMTE) két pontja

Az Aradi Közlöny bucurest-i tudósítója jelenti: A nemzeti bajnokság vasárnapi fordulóján során az AMEFA (AMTE)—UDR mérkőzésének megkezdése előtt — mint köztudomás — akadályok gördültek. Az UDR a 30 perccel később kezdődött mérkőzés miatt óvást adott be a nemzeti bajnokság bizottságához, amely szerdán este foglalkozott az ügyvel. A bizottság általánosította az UDR részletes beadványát, majd meghallgatta az AMEFA (AMTE) fővárosi képviselőjének előterjesztését az ügyvel kapcsolatban. A bizottságtól az UDR a mérkőzés megsemmisítését, egyben pedig a két pontnak a csapata javára történendő átírását kérte. Az érdekes óvási ügy tárgyalását szerdán nem fejezték be, hanem a döntéshozatalt a jövő hétkeddire halasztották.

Annál megállapítható már a kiszivárgott hírekből, hogy az UDR óvása következtében az AMEFA (AMTE) jogosan megérdemelt két pontja veszélyben forog. Mindezenre a nemzeti bajnokság bizottsága szemelgett tarthatná, hogy a harminc perces késés az AMEFA (AMTE) önhibáján kívül következett be miután mérkőzés előtt ugyancsak bajnoki mérkőzés folyt, amelyet a későn érkezett újabb rendelkezést tartalmazó sürgöny következtében nem lehetett más pályán megtartani.